

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

D I R E C T O R : C I R U E C O N O M U

Licențiat în drept din Paris, Procuror-General la Înalta Curte de Casație

PRIM-REDACTOR: ION N. CESADESCU

REDACTOR-PROPRIETAR: I. S. CODREANU

A B O N A M E N T U L

Pe an, în România . . . . . 40 lei
6 luni . . . . . 20 „
3 luni . . . . . 10 „
Străinătate: 50 lei pe an, 25 pe 6 luni

*Apare de două ori pe săptămână
sub redacțiunea unui comitet*

Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

Redacția & Administrația
București, CALEA RAHOVEI—5
Lângă Palatul Justiției
TELEFON № 1698

S U M A R :

Impositele asupra luxului, de d-l Victor G. Christofor;
JURISPRUDENȚĂ:

Curtea de Casație s. I: G. Dinescu și alții cu Sache R. Dănescu și alții;
Curtea de Casație s. II-a: H. Steinberg cu Alexandrina M. Toncescu și Zoe Iliescu;
Curtea de Casație s. III-a: Watson & Youell cu A. Caspary;
Curtea de apel București s. III-a: Andrei Naumescu cu N. Bazilescu;
Informațiuni.

Impositele asupra luxului

Foloasele multiple pe care fie-care cetățean le are prin aceea că trăiește într'un stat și se bucură de protecțiunea lui, mulțumită legilor ce-l guvernează și relațiunilor ce întreține cu celelalte state civilizate, îl fac dator să contribuie și el la întreținerea statului său. Nevoile statelor sunt mari și se măresc continuu; statele pe fie-care zi au noi cerinți cari trebuiesc satisfăcute; au nevoie deci de noi resurse, de resurse continuu. Și, deși statul își poate satisface nevoile sale și acoperi cheltuelile nenumărate pe care le necesitează organizația lui atât pe de o parte prin impozite și veniturile domeniilor statului cât pe de altă parte prin împrumuturi, impozitul este principala resursă, principalul său mijloc de trai.

Legea regulează cine și în ce proporții e obligat să plătească fie-care impozit și în această privință legiuitorii moderni s'au călăuzit de ideile lui Adam Smith. „Supușii unui stat, zice acesta, trebuie să contribuie la susținerea guvernământului, fie-care în proporție cu puterile sale, adică în proporție cu venitul de care se bucură sub protecțiunea statului“.

Venitul este deci adevărata materie care trebuie impusă și acest principiu este admis de toți. Dar, deși toți legiuitorii sunt de acord pentru a impune venitul, ei nu se înțeleg însă asupra mo-

dului de aplicare al acestui principiu. Aceasta din cauza greutatei de a determina câtimea veniturilor cui-va. Unii s'au mulțumit să lovească veniturile la aparițiunea lor și să calculeze câtimea lor după suma cheltuelilor pentru care servesc; alții au voit să lovească veniturile sau diferitele isvoare de venituri considerate separat chiar în mânele contribuabilului, dar, în zadar, căci slabele rezultate obținute i-au făcut să recurgă și ei tot la metoda celor dintâi.

Azi în toate statele civilizate fiscalul se silește să împartă sarcina impozitului între toți membrii statului în mod proporțional cu venitul, lovind bogăția în toate manifestările ei.

Impozitul asupra luxului nu-i decât o consecință necesară a întrebuintărei acestei metode. Căci, dacă impozitul trebuie să lovească bogăția nu poate să nu lovească și luxul care nu-i de cât un indiciu al acesteia.

Totuși, s'au găsit autori—și Proudhon este cel mai însemnat printre aceștia—care au negat necesitatea impozitului asupra luxului, zicând că a lovi în lux este a lovi în civilizațiune, căci luxul e sinonim cu progresul; că luxul este o trebuință generală și că o sfortare universală tinzând as'ă zi la popularizarea din ce în ce mai mult a obiectelor de lux, prin impunerea luxului restrângem poporului facultatea de a se bucura de lucruri pe care el le consideră necesare; că impozitul asupra luxului e neînsemnat ca resursă fiscală; mai mult, că el este antiestetic căci proscribe arta, și acești autori fac răspunzători pe legiuitorii moderni de suprimarea prin acest impozit a picturii, gravurii, muzicii, manufacturilor de pian și instrumente muzicale, care formează, zic ei, luxul cel mai desăvârșit.

Acești autori, însă, confundă, poate inadins, vechile *leges sumptuariae* de la Romani și cele asemănătoare acestora de la Francezi—între sec. IX-lea și XVII-lea cu impozitele moderne asupra luxului. Cele dintâi aveau de scop să distrugă

luxul, pe când acestelalte nu caută de cât cel mult să-l descurajeze, să-l diminueze. Mai mult, legiitorii din zilele noastre nici știu dacă luxul e un bine sau rău. Ei s'aun mulțumit să vadă în manifestările luxului un simplu semn de bogăție ce trebuie impus conform regulei unei exacte proporțiuni.

De alt-fel, luxul nici nu se poate distruge, căci după cum fie-care poate să producă bogăția cum vrea și cum înțelege el, tot așa poate și s'o consume în modul cel mai liber. Și chiar dacă am voi să vindecăm omenirea de această așa numită boală a ei, nu trebuie să cerem ajutorul legii pe care experiența a dovedit-o neputincioasă, ci de la remediile morale trebuie să așteptăm rezultatul dorit. Impositul *contra* luxului de la Romani și Francezi în mod greșit a fost considerat de unii ca un mijloc energic pentru combaterea luxului, în mod greșit numit «regulator al moravurilor» ⁽¹⁾.

Trecând la invinuirea pe care autorii de mai sus o fac legiitorilor că prin impunerea luxului au intențiunea de a proscrie arta, e destul să spunem că legiitorii moderni n'au această intențiune precum n'au nici intențiunea de a proscrie și desființa, impunându-le la taxe, diferitele lucruri ce servesc ca alimente, mult mai necesare de cât arta și luxul în genere și care nu sunt impuse de cât din cauza nevoilor bugetului.

Oare Proudhon și cu cei-l'alți au voit ca impozitele să lovească ceea ce e util și necesar și să lase neatinse lucrurile inutile? De sigur că nu.

Motivul principal care i-a făcut să fie contra impozitelor asupra luxului nu-i, de sigur, de cât faptul că voiau să înlăture în general toate impozitele; ele în adevăr nu-și mai au rostul îndată ce proprietatea privată este distrusă și în locul ei e proclamată egalitatea salariilor.

Aceste idei însă n'au triumfat și toate statele civilizate de azi nu numai că mențin impozitele asupra luxului, dar mai mult, le înmulțesc mereu, treptat cu înmulțirea obiectelor și consumațiunilor de lux. Aceste impozite sunt deci necesare.

Iată teoria.

Să ne întrebăm acum dacă chestiunea se prezintă în practică? Inutil.

Aplicarea către lux a omului, indiferent de sex (femeile trebuie să fie mulțumite!) nu-i ceva nou; luxul nu aparține numai timpurilor noastre ci el este vechi, și judecând după faptul că îl găsim nu numai în casa bogatului ci și într'acea a săracului, nu numai la omul civilizat ci și la

cel sălbatec, am putea zice că e tot așa de vechi ca și omul. Și această vechime a făcut pe autori să consacre volume întregi descrierii evoluțiunii, varietăților și excentricităților luxului la diferite popoare și în diferite timpuri.

Dar, dacă e sigur că luxul a existat în toate civilizațiunile și la toate vîrstele societății, tot așa de sigur este că nu același lucru s'a înțeles prin lux în toate timpurile și nu același lucru se înțelege astăzi pe întreaga suprafață a pământului.

Ideea de lux e foarte relativă; ea este alta în diferite timpuri precum este alta și în aceeași epocă dar în diferite locuri.

Altul este luxul Grecilor și al Romanilor și altul este acel al nostru; și nici nu se poate să fie alt-fel, întâi fiind-că gustul oamenilor se schimbă și el, evoluează, apoi, mai ales fiind-că știința progresează și descoperirile făcute în domeniul ei ne dau posibilitatea de a înmulți și schimba neconținut obiectele ce formează luxul nostru. Dar arta? Arta e veșnică și frumosul ce-l realizează e etern și același; ceea ce poate varia în artă sunt numai mijloacele ce le întrebuintăm pentru a realiza frumosul.

Continuând, altul este de sigur luxul nostru al Europeanilor, în general al omului civilizat și altul al sălbatecului tatuat și cu inele în nas din mijlocul Africei.

Mai mult, putem zice, altul este luxul unui om și altul al semenului său.

Nu trebuie să mergem însă prea departe cu relativitatea ideii de lux, căci, când e vorba de a pune în practică principiul că luxul trebuie impus la taxe, ceea ce trebuie să știm este numai ce se înțelege în general prin lux.

Dacă deschidem dicționarul lui Littré—al Academiei noastre n'are încă litera l—cetim: *Luxe*, magnificence dans le vêtement, dans la table, dans l'ameublement; abondance des choses somptueuses.

Această explicațiune însă nu ne lămurește pe deplin, căci e necompletă și cuprinde cuvinte care luate în parte au ele însăși nevoie de explicațiunii și majoritatea definițiunilor autorilor păcătuiesc la fel.

De alt-fel, e și greu de stabilit o formulă absolută pentru un lucru așa de relativ și variabil.

Cea mai bună definiție a luxului a dat-o Paul Leroy-Beaulieu: «Le luxe, zice el, consiste dans cette partie du superflu qui dépasse ce que la généralité des habitants d'un pays, dans un temps déterminé, considère comme essentiel, non seulement aux besoins de l'existence, mais même à la décence et à l'agrément de la vie ⁽²⁾».

⁽¹⁾ De Monthyon: De l'influence de l'impôt sur la moralité des peuples.

⁽²⁾ Le luxe et la fonction de la richesse (Revue des deux Mondes, 1894).

Deci acele sunt obiecte și consumațiuni de lux care, fiind dată civilizațiunea noastră, nu prezintă nici o utilitate din punct de vedere al întreținerii și creșterii forțelor productive sau ale populațiunii.

Pe aceste deci trebuie să le lovească impozitul asupra luxului și taxele trebuie să fie cu atât mai mari cu cât obiectele și consumațiunile impuse sunt mai nefolositoare.

* * *

În bugetele tuturor statelor, într'al nostru în special, impozitele asupra luxului nu formează o categorie aparte purtând acest nume. Aceste impozite de date diferite poartă și nume diferite, iar cuvântul lux nici nu figurează în lege. Ideea însă există.

Ast-fel sunt impozitele asupra tutunului, hârtiei de țigară, vânatului, cărților de joc, alcoolului, asupra servitorilor, trăsurilor și cailor de lux, bicicletelor, livrelor, balurilor, reprezentațiilor teatrale, concertelor, grădinilor și cafenelelor unde se cântă sau joacă.

Cei mai mulți autori recunosc celor mai multe din impozitele de mai sus caracterul lor, de impozite asupra luxului, nu însă tuturor. Unii refuză acest caracter impozitelor asupra tutunului și alcoolului.

Aceștia zic că fumătorul ca și cel ce bea alcool, când își satisfac pasiunile lor fac o cheltuială inutilă, dar nu putem zice că fac lux, căci, zice d. Stourm, «cuvântul lux cuprinde ideea de plăcere și de paradă» ⁽³⁾. Aceasta e poate adevărat în limbajul curent, dar impozitul n'are de scop să pedepsească parada și am spus, mai sus, că-i greșită ideea impositului moralizator. Fiscul nu impune la taxe în profitul său consumațiunile și obiectele inutile decât pentru că aceste presupun oare care resurse suplimentare la acei care le fac sau le întrebuințează.

Pe lângă aceasta nici nu-i exact că obiectele și consumațiunile pentru a fi calificate de luxoase trebuie să trezească ideea de «paradă», căci ne putem întreba, în acest caz, unde găsim acest caracter la cărțile de joc, cafenele, etc., recunoscute de d. Stourm ca luxoase.

D. M. Chevalier ⁽⁴⁾ însă, și cu el majoritatea autorilor, cu drept cuvânt susține că întrebuințarea tutunului e un lux la toate clasele, fără excepțiune și că întrebuințarea alcoolului de asemenea este un lux, dar un lux popular și un lux vătămător.

Leroy-Beaulieu e de aceeași părere, numai în ce privește însă măsura cu care trebuie să se lovească luxul distinge după cum e vorba de consumațiuni de lux vătămător—tutun și alcool—sau e vorba de lux inofensiv—cai, trăsură, etc.

Această părere a majorității economiștilor se pare a fi cea mai exactă și termenul de consumațiuni de lux trebuie să se dea tuturor acelor care necesitează o cheltuială inutilă, indiferent dacă aceasta e făcută de un mare bogătaș sau de un simplu lucrător, și pe care, după cum zice d. Beauregard «ne putem abține de a le consuma fără vre-un inconvenient pentru sănătate» ⁽⁵⁾.

Neconsumând alcoolul și tutunul nu numai că nu facem vre-un rău sănătății dar, din contră, n-o ruinăm.

Tutunul și alcoolul deci, sunt și ele fără nici o îndoială consumațiuni de lux și taxele la care sunt impuse sunt drepte și utile.

Vom examina altă dată fie-care din impozitele de mai sus.

Victor G. Cristofor

Iasi, 1907, Aprilie 15

JURISPRUDENȚĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. I

Audiența de la 3 Aprilie 1907

Președenția D-lui I. D U C A, Consilier

Gh. Dinescu ș. a. cu Sache R. Dănescu ș. a.

Expertisă. — Modul efectuării unei expertize la fața locului. — Dacă atunci când părțile au fost față la făcerea expertizei, ele mai pot invoca lipsa chemării lor prin scrisoare recomandată. — (Art. 218 Pr. civilă).

După art. 218 Pr. civilă expertul nu va putea face nici o lucrare la fața locului, de cât față cu prigonitoarele părți, sau și în lipsa lor, după ce au fost chemate anume prin scrisoare recomandată;

Prin urmare, lucrarea expertului la fața locului este regulată, când se constată că a fost făcută față cu prigonitoarele părți, de și nu fusese chemate prin scrisoare recomandată.

Decizia No. 135/907. — Respins recursul făcut de Gh. Dinescu și alții, contra deciziunii Curții de Apel București, s. II No. 134/904, dată în proces cu Sache R. Dănescu ș. a.

Curtea,

Ascultând pe d. avocat B. Cernea în desvoltarea motivului de casare;

Pe d-l avocat Aurel Comănescu în combateri.

⁽³⁾ M. Stourm : Systèmes généraux d'impôts

⁽⁴⁾ Le nouveau système financier de la France (Revue des Deux Mondes, 74)

⁽⁵⁾ Eléments d'Economie politique, pag. 52.

Deliberând,

Asupra mijlocului de casare invocat :

«Violarea art. 218 Pr. civ. și exces de putere. Am propus Curței anularea actului de expertiză de oare ce nu am fost citați pentru a asista la lucrarea cu care fusese însărcinat.

«Deși la dosar nu se constată existența recipiselor de predare a scrisorilor recomandate, totuși, cu exces de putere și numai pe baza afirmațiunii expertului, fără ca să existe vre-o semnătură a noastră, Curtea de fond ne respinge cererea nesocotind dispozițiunile art. 218 Pr. civilă».

Având în vedere deciziunea supusă recursului prin care Curtea de fond, a respins apelul făcut de recurenții de azi, în contra sentinței Tribunalului Prahova, s. II cu No. 20/904 ;

Că, prin această sentință, admitându-se acțiunea pentru împărțirea averii rămasă pe urma defunctului Stoica Obrocea, s'a atribuit moștenitorilor acestuia părțile arătate în dispozitivul sus zisei sentințe ;

Considerând că după art. 218 al. II Pr. civ. expertul nu va putea face nici o lucrare la fața locului, de cât față cu prigonitoarele părți, sau și în lipsa lor, după ce au fost chemate anume prin scrisoare recomandată ;

Considerând că de aci rezultă că în cazul când expertul face lucrarea la fața locului, față cu prigonitoarele părți, nu mai este necesară chemarea lor prin scrisoare recomandată, această formalitate fiind prescrisă numai pentru cazul când expertul și face lucrarea la fața locului în lipsa părților ;

Considerând că ast-fel fiind, și întru cât Curtea de fond constată prin deciziunea atacată, că expertul a făcut lucrarea sa față cu toate părțile și cu primarul respectiv, mijlocul de casare invocat se găsește neîntemeiat ;

Pentru aceste motive, Curtea, respinge, etc.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. II

Audiența de la 14 Martie 1907

Președenția D-lui N. MANDREA, Președinte

H. Steinberg cu Alexandrina M. Toncescu, M. Toncescu soț și Zoe M. Ilescu

Poprire.—Suma ce s'ar datora cu termen sub condiție, sau eventual.—Dacă aceste sume se pot popri.—Compensațiune.—Condițiunile cerute pentru a se opera o compensație.—(Art. 1145 c. civil).

1. Nici un text din procedura civilă nu interzice poprirea pe sume ce s'ar datora cu termen, sub condiție sau eventual, de oare ce, asemenea obligațiunii sunt valabile și produc efectul lor când se împlinesc termenul condiției sau când s'au lichidat relațiile dintre părți spre a se cunoaște ceea ce datorește.

2 Pentru a se putea opera o compensațiune trebuie ca datoriile să fie de o potrivă lichide și exigibile.

Deciziunea No. 73/907. — Respins recursul făcut de H. Steinberg contra deciziei Curței de Apel din București Secția III No. 163/906, dată în proces cu Alexandrina M. Toncescu, M. Toncescu soț și Zoe Ilescu.

Curtea.

Ascultând pe d-l avocat Valerianu în dezvoltarea motivelor de casare ;

Pe d-l avocat Xenii în combateri ;

Deliberând,

Asupra motivului I de casare :

«Violarea art. 459 și 460 procedura civilă și 1206 codul civil; omisiune esențială; nemotivare și exces de putere. Atât la Tribunal, cât și la Curtea de Apel, am susținut că în prezent nu datorez nimic Doamnei Toncescu, debitoarea reclamanței. La interogator și întrebările ce mi s'au pus de d-l Președinte al Tribunalului am răspuns că nu datorez nimic în prezent Tribunalul constată aceasta în corpul sentinței, dar totuși validează poprirea pur și simplu, și condamnă pe Steinberg, terțiul poprit, să plătească reclamantei sumele ce le datorează în prezent, fără a arăta de unde Tribunalul și a făcut convingerea că Steinberg datorează ceva în prezent și fără ca, conform art. 460 procedura civilă, să se fi făcut de reclamantă această dovadă. Făcând apel și pe acest motiv, Curtea de Apel omite cu totul de a se pronunța asupra acestui prim motiv al meu de apărare și, respingând apelul, confirmă în totul sentința apelată, care condamnă pe Steinberg să plătească creditoarei popritoare sumele ce le datorește în prezent debitoarei acesteia, cu toate că, contrar art. 459 și 460 procedura civilă, nu s'a dovedit cu nimic de către creditoarea popritoare că d-l Steinberg ar datora ceva în prezent».

Având în vedere deciziunea supusă recursului prin care se validează, după cererea d-nei Zoe M. Ilescu, poprirea făcută în mâinele lui H. Steinberg pe ori ce sume de bani are să plătească sau va avea de plătit în viitor Alexandrinei M. Toncescu, debitoarea popritoarei, până la concurența sumei de 1540 lei, plus dobândă, cheltuielile de judecată și de urmărire ;

Considerând că pentru a valida această poprire Curtea constată că între Alexandrina Toncescu, l. Georgescu și H. Steinberg a intervenit o asociațiune prin care cei doi dântăi cedează recurentului Steinberg dreptul de a imprima și edita trei manuale de istorie, iar pentru onorariul autorilor Steinberg s'a obligat a plăti a treia parte din câștigul net ce va rezulta din vânzarea cărților asupra cărui beneficiu s'a cerut și înființat poprirea ;

Considerând că recurentul s'a opus la validarea poprirei pe motiv că Alexandrina Toncescu nu are în contra sa de cât o creanță eventuală, care nu este susceptibilă de validare ;

Considerând că nici un text din procedura civilă nu interzice poprirea pe sume ce s'ar datora cu termen, sub condiție, sau eventual, de oare ce asemenea obligațiuni sunt valabile și produc efectul lor când se împlinesc termenul, condiția sau când s'au lichidat relațiile dintre părți, spre a se cunoaște ceea ce se datorește ;

Că, dar, asupra unor sume astfel datorite se poate efectua o poprire ca și atunci când obligația este pur și simplă ;

Considerând că, în speță, tribunaiul, a căruia sentință a confirmat-o Curtea, validând poprirea, nu condamnă pe recurent ca debitor pur și simplu a plăti intimatului suma poprită, cum se pretinde prin motivul de casare ; că tribunalul prin dispozitivul său obligă pe recurent a plăti intimatului din sumele pe care și el ar avea să le plătească atât în prezent, cât și în viitor debitoarei Toncescu adică dacă la încheierea socotelilor, conform contractului, vor rezulta beneficii din vânzarea cărților ;

Că prin urmare instanța de fond validând poprirea în asemenea condițiuni asupra sumelor ce se vor cuveni debitoarei popritoarei din contractul de asociațiune ce are cu recurentul, n'a comis nici un exces de putere și n'a violat nici un text de lege ;

Că de aceea motivul de casare e nefondat ;

Asupra motivului II de casare :

«Violarea art. 1143, 1144 și 1152 c. civ. și denaturarea faptelor. Am opus creditoarei popritoare compensația, în baza a 4 cambii semnate de D-na Toncescu, debitoarea acesteia,

și cari devenise exigibile cu mult înainte de înființarea poprirei. Curtea de apel imi respinge acest mod de apărare zicând că aceste texte de lege nu trebuie interpretate în mod literar, ci după spiritul legiuitorului, și acest spirit al legiuitorului, după Onor Curte de apel, ar fi că terțiul poprit nu poate opune compensația, chiar când creanțele sale au devenit lichide și exigibile anterior poprirei, dacă datoria terțiului poprit față cu debitorii în poprire n'a devenit încă lichidă și exigibilă în momentul validărei poprirei. Această interpretare înseamnă a schimba cu totul legea; căci dacă în momentul validărei datoria terțiului poprit nu era nici certă nici lichidă și nici exigibilă, în acest caz și drepturile creditoarei popritoare urmau să fie validate de abia atunci când datoria terțiului poprit va deveni certă, lichidă și exigibilă, și în acel moment, conform art. 1144 c. civ., se va fi operat compensația de drept fără știința debitorului. Deci, Curtea a făcut o greșită aplicare și a violat articolele sus citate.

Considerând că pentru a se putea opera compensațiunea trebuie ca datoriile să fie de o potrivă lichide și exigibile (art. 1145 codul civil);

Că, în speță, instanța de fond constată că, deși datoria Alexandrinei Toncescu către recurent derivând din cambii este certă și lichidă, nu este tot ast-fel datoria recurentului către Alexandrina Toncescu, care nu este în prezent nici certă nici lichidă;

Că față de această constatare, neexistând condițiile cerute de lege pentru a se opera compensațiunea, cu drept cuvânt Curtea de apel n'a admis compensațiunea invocată de recurent și, validând poprirea n'a violat nici unul din textele vizate în motivul de recurs;

Că, astfel și acest motiv este nefondat;

Asupra motivului III:

II. «Violarea art. 86 C. comercial. S'a făcut poprire pe partea de beneficii ce s'ar cuveni D. nei Toncescu din asociația acesteia cu D-l Steinberg asociație ce continua a exista. Conf. art. 86 c. com., creditorii particulari ai asociației nu pot, în timpul duratei societății, să-și execute drepturile lor decât numai asupra părții de beneficii cuvenite asociației, după bilanțul social. Curtea validează poprirea pur și simplu, fără să prevadă că D-l Steinberg nu poate deveni debitorul pur și simplu al creditoarei popritoare, ci numai pentru beneficiile cuvenite după bilanțul social, violând astfel art. 86 c. comercial».

Considerând că poprirea este făcută tocmai asupra părții de beneficii cuvenite Alexandrinei Toncescu în asociațiunea sa cu H. Steinberg, și Curtea validând o asemenea poprire, asupra beneficiilor, departe de a fi violat dispozițiunile art. 86 c. com., a făcut o justă aplicațiune a acestui articol, așa că și acest ultim motiv e nefondat.

Pentru aceste motive, Curtea, respinge, etc.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. III

Audiența de la 26 Martie 1907

Președenția D-lui G. P. PETRESCU, Președinte

Watson & Youell cu A. Caspary

Transport pe apă. — Conesement. — Emiterea și iscălirea lui de către căpitanul vasului înainte de plecare. — Cazul când s'a strecurat o eroare în conesement. — Emiterea unui nou conesement în cursul transportului.

Conesement. — Opera unei singure părți. — Opozițiunea celei-l'alte părți, numai dacă l'a acceptat expres sau tacit.

Divizibilitatea mărturisirei în cazul când instanța de fond se fondează și pe alte dovezi.

Usurile comerciale. Violarea lor de către instanța de fond nu dă loc la casarea deciziei.

1) În regulă generală, conesementul trebuie să fie semnat de căpitanul vasului înainte de plecarea vasului și îndată ce s'au încărcat mărfurile.

De câte ori, însă, s'a strecurat vre-o eroare în primul conesement, nimic nu împiedică pe expeditor a emite un nou conesement și a-l trimite spre a fi iscălit de căpitanul vasului, fie într'unul din porturile unde vaporul se va opri în cursul drumului, fie la portul de destinație.

2) Conesementul fiind opera numai a uneia din părți, nu poate fi opozabil celei-l'alte părți de cât dacă aceasta din urmă a acceptat expres sau tacit conținutul lui.

3) Mărturisirea se poate divide în materie comercială, de către instanțele de fond, dacă dăsele se întemeiază pe presupțiuni, spre a înlătura partea din mărturisire ce li s'ar părea neadevărată.

4) Usurile comerciale, în legislația noastră comercială, neavând putere de autoritate, violarea lor nu poate da loc la casarea deciziunii.

Curtea,

Asupra întâiului și al doilea motiv de casare, ast-fel formulate:

I. «Omisiune esențială. Curtea omite a se pronunța asupra mijlocului de apărare propus de noi, că acțiunea intimatului tinde ca firma Watson & Youell să fie condamnată la imposibil și «ad impossibile nemo tenetur».

«În adevăr, când At. Caspary încărcătorul și destinatarul mărfii cere de la mine navlositor ca să fiu obligat a-i remite după plecarea vaporului din port polițe de încărcare libere de clauza «all other conditions asper charter-party» imi cere imposibilul de oare-ce conform art. 566 al. 4 și 508 cod. com. polița de încărcare destinată încărcătorului sau destinatarului trebuie să fie semnată de căpitanul vasului.»

II. «Greșită interpretare și violare a art. 566 al. 4 și 508 cod. com. — Curtea de Apel violează zisele texte de lege și le interpretează în mod greșit atunci când mă obligă pe mine navlositorul vasului, de a elibera lui A. Caspary noi conesemente, când știut este că polițele de încărcare destinate încărcătorului sau destinatarului trebuie să fie semnată de căpitanul vasului».

Având în vedere că prin această deciziune Curtea, constată în fapt că în luna Aprilie 1905 între A. Caspary, comerciant din Anvers, și firma Watson & Youell din Galați, a intervenit un contract verbal de transport, având de obiect expedierea din portul Galați, la Ostenda, a unui număr oare-care de traverse; că în luna Maiu 1905, A. Caspary prin mandatarul său firma Hofmann din Galați, predă firmei Watson & Youell, toată cantitatea de lemnărie în chestiune, spre a fi încărcată și trimisă conform convențiunei mai sus menționată; că efectuându-se încărcarea, se redactează conesementul cuvenit, pe care căpitanul vaporului îl semnează, iar firma Watson & Youell îl înmânează firmei Hoffmann reprezentant al lui A. Caspary din Galați;

Având în vedere că firma Hoffmann, primind conesementul, observă că, în josul lui, figurează o clauză manuscrisă în virtutea căreia Watson & Youell stipulează că, toate diferendele eventuale ce se vor naște din cauza transportului se vor judeca de Tribunalul arbitrar din Brăila, și cuprins de scrupule telegrafiază imediat mandantului său Caspary, la Anvers, spre a-i comunica dacă această clauză a fost într'adevăr con-

simplită; că Caspary, pe de o parte, răspunde negativ însărcinând pe mandatarul său să ceară un nou conesement, din care să se elimine acea clauză, iar pe de altă parte refuză de a primi marfa expediată, mai înainte de a se rectifica conesementul; că firma Watson & Youell, neadmițând propunerea, Caspary este silit să intenteze acțiunea ce a dat naștere recursului supas judecății acestei Înalte Curți;

Considerând că este constant, în drept, că conesementul fiind un inventar de mărfurile încărcate pe un vapor, este neapărat necesar să fie semnat de căpitanul vasului, care răspunde de predarea lor în mâinile destinatarului, că negresit, un asemenea conesement trebuie să fie semnat de căpitan de îndată ce mărfurile s'au încărcat și înainte de plecarea vasului pentru-că, ast-fel întocmit să fie expediat destinatarului, care poate dispune în temeiul acestui act, chiar în cursul transportului, de mărfurile încărcate;

Considerând că dacă obișnuit conesementul se semnează de căpitan înainte de pornirea vasului, nimic nu poate împiedica pe expeditor de a emite un nou conesement după plecarea vasului, dacă o greșală s'a strecurat într'insul, și a'l trimite spre a fi revestit cu semnătura căpitanului fie într'unul din porturile în care vasul se va opri în drumul său, fie în însuși portul de destinație;

Considerând că instanța de fond afirmă că nici o piedică materială nu a împiedicat pe casa Watson & Youell spre a emite un nou conesement, dar că această casă a refuzat de a schimba conesementul pentru cuvântul că clauza contestată este uzuală și subînțeleasă de părți;

Considerând că, ast-fel fiind, când Curtea a condamnat pe recurent, în sensul pretins de intimat, nu a impus recurentului o obligațiune imposibilă și decî, întâiul și al doilea mijloc de casare sunt nefondate;

Asupra celui de al treilea și al patrulea motiv de casare:

III. «Rea aplicare a art. 395 cod. com.—Curtea constată în fapt, în mod cert și indiscutabil, că S. W. Hoffmann era mandatarul general al intimatului A. Caspary, că zisii mandatarul a primit conesementele mărfii încărcate pe vaporul «Rosegrowe» fără a face vre-o obiecțiune sau protest, cu toate acestea Curtea primește acțiunea prin care mandatele nu recunoaște acceptarea conesementelor făcută de mandatarul general.

«Curtea aplică în mod greșit dispozițiunile art. 395 cod. com., care zice: că față cu cei de al treilea mandatul tacit se socotește general și cuprinde toate actele necesare exercitiului comerțului său pentru care este dat cu sancțiunea prevăzută numai prin art. 397 cod. com.»

IV. «Exces de putere și violarea art. 568 și 577 codul comercial.

«În transporturile maritime când nu se închiriaza vaporul întreg sau o parte determinată din el, ci se ia numai obligațiunea de a transporta o cantitate de marfă, nu se face contract scris (charte-partie) ci conesementul-polița de încărcare servește de contract și instrument de probațiune al contractului de transport, și clausele puse în acele polițe de încărcare, sunt condițiunile contractului de transport;

«Polița de încărcare fiind actul ultim care constată perfectarea contractului de transport, stabilește ultimele și di-junctivele condițiuni ale contractului».

«Curtea de apel comite un exces de putere și violează sus arătatele texte de lege când înlătură forța probantă a poliței de încărcare».

Considerând că instanța de fond declară în mod su-veran că, din elementele de probațiune produse în des-bateri și din însuși interogatorul recurentului se con-stată că, contractul de transport din care decurge liti-giul de astă-zi, s'a încheiat direct între recurent și in-timat, fără intervențiunea nici unui mandatar special sau general; că numai predarea mărfurilor în primi-

rea recurentului s'a făcut de casa Hoffmann, manda-tarul intimatului, căruia în urmă i s'a remis conese-mentul; că mandatarul neîtrădând cu recurentul asu-pra condițiunilor transportului, nu putea refuza primi-rea conesementului pe motivul că clauza litigioasă nu fusese acceptată de mandatele său; că, prin urmare, mandatarul neavând mandat de a încheia contractul, nu avea mandat nici de a primi tacit sau expres o clauză a contractului;

Considerând că întemeindu-se pe atari argumente, Curtea n'a violat art. 395 din cod. com., de oare-ce con-stată în fapt că casa Hoffmann nu avea mandat de a accepta clauza dedusă în judecată, și constatarea sa nu cade sub censura Curții supreme;

Considerând că dacă este adevărat că conesementul ține loc de contract, atunci când un alt contract scris nu a intervenit între părți pentru transportul unor mărfuri nu este mai puțin exact că un asemenea conesement nu poate avea țăriia unui act autentic; că, el fiind o-pera numai a uneia din părți, nu poate fi opus celei-lalte de cât atunci când acesta din urmă a acceptat expres sau tacit conținutul lui;

Considerând că Curtea înlăturând o clauză a cone-sementului pe considerațiuni că ea nu a fost consim-țită de acela căruia se opune, nu a comis nici un ex-ces de putere, nici nu a violat art. 568 și 577 c. com.

Asupra celui de al cincilea motiv de casare:

V. «Violarea art. 1206 c. civ.

Curtea divide mărturisirea mea atunci când primește din răspunsul meu la interogator numai partea referitoare la faptul că la înțelegerea avută între Watson & Youell și A. Caspary nu se stipulase clauza «all other conditions as per charter partie» fără a ține seamă că noi ziceam la interoga-tor că nu s'a stipulat această clauză, căci era subînțeleasă, fiind uzuală în contractele de asemenea natură».

Considerând că este cert, că recurentul la interoga-torul ce i s'a pus la instanța de fond, a recunoscut că clauza relativă la tribunalul arbitrar din Brăila nu a fost discutată și primită de A. Caspary la epoca închee-rei contractului de transport, dar a adăugat că această clauză este uzuală și subînțeleasă în toate contractele; că Curtea înlătură alegațiunea recurentului în ce pri-vește uzul acestei clauze și, întemeindu-se pe declara-țiunea că clauza a fost înserată în conesement fără consimțământul intimatului, și fondează hotărârea pe această parte a mărturisirii recurentului;

Considerând că Curtea procedând ast-fel, nu a vio-lat art. 1206 din cod. civ., de oare-ce, în specie nu poate fi vorba de o mărturisire complexă, avînd de obiect mai multe fapte conexe;

Că, în specie, recurentul recunoaște un singur fapt și anume, că intimatul nu a avut cunoștință de clauza contestată; că partea a doua nu este alt-ceva de cât justificarea intercalării acelei clauze; că asemenea justificarea orî considerațiunile ce au provocat înse-rarea clauzei, sunt străine și nici de cum conexe cu faptul mărturisit, și ca atari, rămân în domeniul apre-cierilor judecătorului;

Considerând că chiar dacă, ipotetic această mărturi-sire ar putea fi socotită ca complexă, Curtea putea di-vide mărturisirea și înlătura partea ce i s'ar fi părut falsă fondându-se pe presupțiuni, de vreme ce în materie comercială presupțiunile sunt în genere ad-misibile; că, Curtea, spre a combate afirmațiunea fă-culă de recurent cum că această clauză este uzuală în comerț, se sprijină pe mai multe contracte simi-lare intervenite între părți, cu mult înainte de a se naște acest proces în care nu se prevăd, ast-fel de clauze;

Considerând că, ast-fel fiind, și acest mijloc este ne-întemeiat.

Asupra celui de al șaselea motiv de casare:

VI. «Exces de putere și omisiune esențială. Curtea comite

un exces de putere și omite a se pronunța asupra dovezii testimoniale invocate de noi, prin care tindem a dovedi că în toate contractele de transport maritim încheiate în porturile noastre Galați și Brăila, clauza referitoare la tranșarea litigiilor de camera arbitrală de Brăila este uzuală și sub înțeleasă în toate aceste contracte, fără a fi nevoie de o stipulație expresă».

Considerând că uzurile comerciale ori cât de vechi și de constante ar fi, nu pot fi luate de cât ca norme după care judecătorul poate aprecia buna credință a părților în executarea contractelor și diverselor contestațiuni ce pot decurge din nerespectarea lor, dar, nicăieri legea nu le impune cu putere de autoritate; că, prin urmare, violarea acestor uzuri chiar dacă ar fi invederată, nu poate atrage casarea deciziei, care nu a ținut seamă de dănselle, de oare-ce menirea înaltei Curți de casație este de a menține unitatea de interpretare a legilor și uniformitatea de jurisprudență în cazurile în care legea este obscură sau îndoiioasă, iar nu de a cerceta uzurile comerciale, care pot varia după timpuri și locuri și de a le da putere de lege;

Considerând că, în specie, nici un text de lege nu impune părților obligațiunea de a se supune tribunalului arbitral din Brăila; că, așa fiind, instanța de fond nu a comis un exces de putere când a refuzat proba testimonială pentru dovedirea uzului de a recurge la acest tribunal, pe care legea nu-l autoriză de a funcționa.

Pentru aceste motive, Curtea, respinge, etc.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI, Secția III

Audiența din 17 Octombrie 1906

Președenția D-lui N. BUDIȘTEANU, Președinte

Deciziunea civilă cu No. 13

Străinii. — Dacă ei pot cumpăra pământ rural. — Străin care, cunoscând incapacitatea sa, cumpără totuși asemenea pământ. — Dreptul vânzătorului de a cere daune de la cumpărător. (Art. 998 c. civil.)

1. *Cel ce nu are calitatea de cetățean român nu poate cumpăra pământ rural, și deci o asemenea cumpărătoare este nulă.*

Prin urmare, cel ce cunoscând că nu are dreptul de a cumpăra asemenea pământ, fiind străin, își schimbă totuși adevăratul nume și face să creadă pe vânzător că are în fața sa o persoană capabilă de a dobândi imobile rurale, cauzează prin aceasta un prejudiciu vânzătorului pe care, conform art. 998 c. civil, e obligat să-l repare.

Curtea,

Având în vedere apelurile făcute pe de o parte de Andrei Naumescu, iar pe de alta de Nicolae Basilescu, în contra sentinței civile cu No. 384 din 26 Aprilie 1902 a Tribunalului Ilfov Secția I c. c., apeluri declarate conex la 10 Februarie 1904 prin încheierea acestei Curți cu No. 624;

Având în vedere că, prin sentința apelată, s'a respins ca nefondată acțiunea intentată de Andrei Naumescu în conștința lui Nicolae Basilescu cum și cererea reconvențională a lui Nicolae Basilescu în contra lui Andrei Naumescu;

Având în vedere susținerile orale ale părților, concluziunile scrise alăturate la dosar cum și cele-l'alte acte;

Având în vedere că Nicolae Basilescu, prin apelul său, tinde să se respingă apelul și acțiunea lui Andrei

Naumescu, să se admită în totul cererea sa reconvențională, să se declare reziliat contractul intervenit între el și Andrei Naumescu din culpa acestuia, să i se recunoască dreptul de a reține în profitul său sumele vărsate de Andrei Naumescu și să-i plătească suma de 20.000 lei ca daune; iar Andrei Naumescu, prin apelul său, cere ca să-i restituie suma de 4500 lei ce a vărsat lui N. Basilescu și pe care acesta o deține fără cauză, cu procentele legale, cheltueli de judecată și 1000 lei daune interese;

Având în vedere că, din desbateri și actele produse de părți, rezultă că N. Basilescu, voind a-și vinde în loturi moșia sa Măicănești-Grefoaicele, a făcut, în acest scop, întinse publicațiuni; și la 5 Noembrie 1898, unul din aceste loturi în întindere de 6639 metri pătrați, sub denumirea tarlăua 39, este vândut lui Andrei Naumescu care avea a plăti costul lui în sumă de 6639 lei 75 bani în rate trimestriale de câte 472 lei până la 1 Noembrie 1901;

Că, conform angajamentului ce-și luase, Andrei Naumescu a continuat regulat cu plata ratelor plătind ultima rată la 23 Mai 1900, vărsând în mâinile lui Nicolae Basilescu suma de 4174 lei în contul cumpărării terenului plus 290 lei drept taxa pentru măsurătoarea terenului; că, după condițiunile generale în care se făcea vânzarea, condițiuni tipărite în dosul chitanței, cumpărătorul putea construi de îndată pe locul cumpărat cu consimțământul în scris al proprietarului (paragraful 4); că, prin paragraful 5 se prevede că vânzarea nu este definitivă și proprietatea locului cumpărat nu trece asupra cumpărătorului de cât prin plata integrală a tuturor ratelor și că până atunci cumpărătorul nu dobândește nici un drept de proprietate asupra locului cumpărat, iar chitanța nu e de cât un singur proiect de vânzare-cumpărare;

Având în vedere că, din toate aceste condițiuni, rezultă că voința părților contractante a fost de a face o adevărată vânzare care, însă, era supusă condiției plății integrale a ratelor, când devenea perfectă;

Că, dar, chiar dacă în intenția lui Naumescu ar fi fost de a face o speculă revânzând acest loc la un altul iar nu de a-l păstra pentru el, aceasta nu schimbă în nimic natura contractului care rămâne tot un act de vânzare, întru cât există acordul părților asupra lucrului și prețului;

Considerând că, în zadar se susține că lotul vândut n'ar fi cert și determinat și cumpărătorul nu-l putea dobândi de cât după achitarea tuturor ratelor când avea a-și se da actul de vânzare definitiv, fiindcă e cert că ceea-ce s'a vândut e un lot în moșia Măicănești-Grefoaicele în mărime bine determinată, că în chitanța liberată se indică că el poartă tarlăua 39, că după condițiunile vânzării, cumpărătorul avea dreptul să construiască de îndată și prin urmare lotul trebuia să fie individualizat;

Că în fine, Naumescu dovedește cu 9 chitanțe că a mai plătit oșebit și o sumă oare-care de bani pentru plata Inginerului însărcinat cu măsurătoarea locului ce i s'a vândut;

Că, dar, nu poate fi dubiu că e vorba de o vânzare perfectă supusă condițiunei plății integrale a prețului; Având în vedere că, fiind stabilit că actul petrecut între Naumescu și Basilescu era o vânzare, rămâne a se vedea dacă cumpărătorul era străin și dacă, fiind probat acest lucru, el putea să cumpere pământ în moșia Măicănești-Grefoaicele;

Având în vedere că Andrei Naumescu care este străin, de origină Bulgară și care se numea Andrei Naum și-a schimbat acest nume în acela de Andrei Naumescu și cu acest nume s'a prezentat lui Nicolae Basilescu ca cumpărător;

Considerând că N. Basilescu nu a fost în măsură a cunoaște după acest nume că Andrei Naumescu este străin;

Având în vedere că Curtea pentru a stabili dacă Andrei Naum și Andrei Naumescu este una și aceeași persoană, a admis prin încheierea sa cu No. 3950 din 12 Noiembrie 1904 proba cu martori cerută de N. Basilescu cum și contra probă;

Având în vedere că, din depozițiunile de martori ascultați înaintea Curții sub prestare de jurământ și în special din acea a martorului Petre Simion propus de Andrei Naumescu rezultă că Andrei Naumescu e străin, de naționalitate bulgar și că în Bulgaria se numea Andrei Naum, iar în România se numește Andrei Naumescu, nume sub care a intentat și acțiune contra lui N. Basilescu, pendinte astăzi în apel înaintea Curții;

Având în vedere că Andrei Naumescu fiind bulgar, ne putând face dovadă că el a dobândit calitatea de cetățean român, rămâne stabilit pentru Curte că el este străin;

Că, în asemenea caz, el nu putea cumpăra pământ rural în moșia Măicănești-Grefoaicele fiind-că se opune la aceasta art. 7 § 5 din Constituțiune;

În adevăr, ideea de care s'a călănzit legiuitorul constituant de la 1879, a fost ca moșia strămoșească, pământ rural, să nu cadă în mâinile străinilor, și pentru a atinge acest scop, el a căutat să facă din dreptul de a dobândi proprietăți rurale un atribut exclusiv al naționalilor Români; de aceea prin citatul articol declară în mod formal că numai românii săi naturalizații români pot dobândi imobile rurale în România.

Că, sub denumirea de pământ rural, trebuie înțeles tot ce e cuprins și depinde de o comună rurală, fie clădire sau loc de cultură;

Având în vedere că, față de această prohibițiune constituțională, actul de vânzare intervenit între Basilescu și Naumescu e nul și ne existent;

Că, contractul de vânzare fiind inexistent, suma de 4474 lei primită de Basilescu în comptul prețului vânzării și plata măsurătoareii locului vândut se deține fără cauză și dar urmează a fi restituită;

Că, asupra primului punct, privitor la restituirea prețului plătit, acțiunea lui Naumescu fiind întemeiată, urmează a fi admisă;

Având în vedere că Andrei Naumescu ne dovedind cu nimic că din faptul lui Nicolae Basilescu ar fi suferit vre-o pagubă, cererea sa de daune interese caută a fi respinsă;

Având în vedere, în ce privește cererea reconvențională, că, în momentul când a contractat A. Naumescu știa sau trebuia să știe că, ne având calitatea de român nu putea dobândi imobil rural;

Având în vedere că N. Basilescu, contrariu celor susținute de A. Naumescu, nu a întrebuintat nici un mijloc de natură a face să creadă pe cumpărători că pământul parcelat ar fi pământ urban, ci din contră în toate publicațiunile făcute anterior vânzărilor și în special a vânzării de față, a arătat că este vorba de pământ rural;

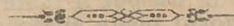
Având în vedere că A. Naumescu n'a făcut cunoscut nici odată lui Basilescu calitatea sa de străin; că, mai mult, schimbându-și adevăratul său nume de Andrei Naum în acela de Andrei Naumescu, cu acest nume schimbat s'a prezentat la Basilescu, făcându-l să creadă că în fața sa are o persoană capabilă de a dobândi imobile rurale; că, prin acest fapt al său, Naumescu a cauzat un prejudiciu lui N. Basilescu, împiedecându-l de a vinde acea parcelă de pământ la altul, și era la acea epocă destule persoane capabile și doritoare de a cumpăra ast-fel de terenuri; că, în afară de aceasta, Basilescu întemeiat pe această vânzare și pe altele făcute în aceleași condițiuni, a cheltuit importante sume de bani în diferite clădiri, instalațiuni și construcțiuni făcute tocmai în interesul cumpărătorilor, lucrări cari, prin desființarea contractelor de vânzare, ar suferi o depreciere în valoare;

Având în vedere că A. Naumescu, prin faptul său cauzând un prejudiciu urmează a fi obligat, conform

art. 998 Cod. Civil să-l repare, plătind lui Basilescu suma de 4500 lei, ca daune, ce i s'a apreciat de Curte;

Că, dar, în această limită, cererea reconvențională făcută de N. Basilescu găsindu-se întemeiată, urmează a fi admisă.

Pentru aceste motive, Curtea, admite în parte acțiunea etc. admite, în parte și cererea reconvențională, etc.

INFORMAȚIUNI

După cum am anunțat în numărul trecut, Sâmbătă 23 cor. D-nii avocați stagiaři *Dimitrie Peruianu* și *George Bădescu*, vor avea a continua seria conferințelor în «Biblioteca Corpului Avocaților din Palatul de Justiție din București», sub președenția d-lui decan Mișu Antonescu.

Subiectul ce vor desvolta este :

Dacă în urma separațiunei patrimoniilor, imobilul ce fusese constituit dotă mai este inalienabil?

D. Peruianu va susține afirmativa, iar d. Bădescu, negativa.

În urmă, d. decan va apela la unul din d-nii avocați stagiaři prezenți, pentru ca să resume debaterile și să se pronunțe asupra căreii soluțiuni înclină.

Toți d-nii avocați stagiaři sunt rugați a lua parte la aceste conferințe instructive.

A apărut vol. II **CODICELE CIVIL** adnotat și comentat de d-l *Dimitrie Neagu*, fost magistrat, avocat.

Acest volum, are tot 530 pag. ca și vol. I și coprinde materia Art. 286 - 516.

Deposit la ziarul «*Curierul Judiciar*», București, calea Rahovei 5, de unde se expediază : contra valoare, mandat postal sau ramburs *Prețul lei 12* broșat; legat elegant, în pânză, cu numele cumpărătorului lei 14 iar cu piele la cotor lei 14.50.

A apărut : Vol. II, ed. II, **Codicele de ședință al Judecătorului de pace**, adnotat și comentat, de d-l *Corneliu Botez*, președinte, s. II, Tribunalul Covurlui. De vânzare la ziarul *Curierul Judiciar*, București. **Prețul lei 7.** — Vol. I lei 5.50.

A apărut :

În Tipografia «*Curierului Judiciar*» **Ediția III-a Legea și procedura electorală pentru Cameră și Senat, consiliul comunal și județean, cu textul noilor modificări introduse în 1907 cu privire la permanența listelor electorale**, adnotată cu jurisprudența *Inaltei Curți de casație până la zi, de d-l George St. Bădulescu, prim-grefier la Inalta Curte de casație*. *Prețul : 3 lei* broșat ; *4 lei* legat flexibil în pânză.

Comandele se primesc la «*Curierul Judiciar*».

Rugăm stăruitor pe abonații rămași în întârziere cu plata abonamentelor, să trimită sumele datorate prin mandat postal, direct la administrația ziarului *Curierul Judiciar*, București, sau să plătească la prezentare numai în mîna incasatorilor : *I. Riveanu*, pentru provincie, și *I. St. Tudoroiu*, pentru Capitală, în schimbul chitanțelor ce vor emite din registru cu mîncă investite cu ștampila, *Curierul Judiciar*.